

Nordre Follo
kommune

Årsplan 2026-2027

Øvre Hebekk

barnehage

Innhold

1. OM ÅRSPLANEN	3
2. KOMMUNENS STYRINGSSYSTEM	4
2.1. INNSATSOMRÅDER.....	4
2.2. VISJON OG VERDIER	5
3. OVERORDNEDE SATSINGER I KOMMUNENS BARNEHAGER.....	5
3.1. OVERORDNET SPRÅKPROSJEKT: TRYGG I SPRÅK – TRYGG I VERDEN	5
3.2. ANDRE OVERORDNEDE SATSINGER FOR BARNEHAGE.....	7
3.2.1. Inkluderende fellesskap	7
3.2.2. Vold i nære relasjoner – barnehagens arbeid med kropp, seksualitet og grenser.	7
3.2.3. Samarbeidsmodellen	8
3.2.4. Trafikksikker barnehage	9
4. BARNEHAGENS SATSINGSOMRÅDER.....	9
5. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD	11
5.1. BARNEHAGENS MANDAT OG VERDIGRUNNLAG	12
5.2. OMSORG	12
5.3. LEK	13
5.4. DANNING.....	13
5.5. LÆRING.....	14
5.6. VENNSKAP OG FELLESSKAP	14
5.7. KOMMUNIKASJON OG SPRÅK	15
5.8. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER	15
6. MEDVIRKNING	17
6.1. BARNES MEDVIRKNING OG BARNES RETT TIL Å BLI HØRT.....	17
6.2. FORELDRES MEDVIRKNING.....	18
7. BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER	19
7.1. PLANLEGGE	20
7.2. VURDERE	20
7.3. DOKUMENTERE.....	21
7.4. PROGRESJON.....	21
7.5. DIGITAL PRAKSIS	22
7.6. KVALITETSKJENNETEGN	22

8. OVERGANGER.....	23
8.1. NÅR BARNET BEGYNNER I BARNEHAGEN	23
8.2. OVERGANGER INTERNT I BARNEHAGEN.....	23
8.3. OVERGANGER MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE	24
9. AKTIVITETER / ÅRSHJUL	25
10. PLAN FOR VURDERING	26
11. KILDER OG REFERANSER	27

1. Om årsplanen

Årsplanen beskriver hvordan barnehagen oppfyller *Lov om barnehager (barnehageloven)* og *Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* sine krav. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Barnets beste skal alltid være et overordnet mål.

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. ([Rammeplanen 2017, side 7](#))

Årsplanen viser sammenhengen mellom kommunens felles mål, kommunale barnehagers felles satsningsområder og barnehagens egen praksis, visjon, mål og tiltak. Årsplanen fungerer som et arbeidsverktøy for ansatte og informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til foreldre, politikere, samarbeidspartnere og andre interesserte.

Årsplanen skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

Fastsatt av SU: 02.07.2026

Barnehagens styrer: Eva Erlandsen

Årsplanen sendes ut på e-post.

Den ligger også på [barnehagens nettside](#)

2. Kommunens styringssystem

Barnehagens årsplan er en del av Nordre Follo kommunes styringssystem, sammen med *Kommuneplanen* og den årlige *Økonomi- og handlingsplanen*.

2.1. Innsatsområder

Trygg oppvekst er ett av fire satsingsområder i *Kommuneplan for Nordre Follo kommune 2019-2030*. Dette satsningsområdet blir fulgt opp med fem innsatsområder i *Økonomi- og handlingsplan for perioden 2026-2029*.

Vi skal bidra til at alle foreldre er trygge og gode omsorgspersoner:

Foreldre som ressurs

I alt vi gjør skal vi arbeide for at foreldre inviteres med, inkluderes og gir tilbakemeldinger om tjenester og samarbeid, og bidrar som den ressursen de er for egne og andres barn.

Vi skal sørge for at alle hører til i et inkluderende fellesskap:

Inkluderende fellesskap

I alt vi gjør skal vi jobbe for at barn, unge og foreldre er inkludert og opplever tilhørighet.

Vi skal bidra til at barn, unge og familier lever gode liv, fri fra vold og overgrep:

Se meg – hele meg

I alt vi gjør og i alle relasjoner, skal vi jobbe verdibasert, ta ansvar, gi omsorg og ha respekt for barn og unge. Vi skal være bevisste egne og andres grenser og hvordan barn, unge og foreldre er i stand til å mestre livene sine, egen psykisk og fysisk helse og hva vi kan bidra med for den enkelte.

Vi skal legge til rette for nysgjerrighet og lærelyst, slik at barn og unge får realisert sitt potensial for utvikling og læring:

Lærelyst

I alt vi gjør skal vi ha troen på at alle barn og unge kan lære, og vi stimulerer til nysgjerrighet, utvikling og læring.

Vi skal støtte og styrke barn og familier som har behov for det for å håndtere egne liv:

Riktig innsats tidsnok

I alt vi gjør ser vi hele mennesket og vi involvere den det gjelder. Vi tar ansvar ved å bidra til koordinering for å skape helhet og sammenheng for den enkelte og familien.

Les mer på kommunens nettside

- [Kommuneplan for Nordre Follo kommune 2019-2030](#)
- [Økonomi- og handlingsplan 2026 - 2029](#)

2.2. Visjon og verdier

Kommunens visjon er *Nær og nyskapende* og våre felles verdier er *Ansvar, omsorg og respekt*.

Både visjonen og verdiene skal prege oss som enkeltmennesker, kollegaer, tjenesteytere og samarbeidspartnere. Sammen med innbyggere, frivillige og næringsliv skal barnehagene bidra til å skape en trygg og god oppvekst for barn i Nordre Follo kommune.

3. Overordnede satsinger i kommunens barnehager

3.1. Overordnet språkprosjekt: Trygg i språk – trygg i verden

Nordre Follo kommunes kommunale barnehager har startet et langsiktig prosjekt med felles satsing på barns språkutvikling.

Språkprosjektet «Trygg i språk – trygg i verden» forankres i kommunens fem innsatsområder, og er en del av et helhetlig og langsiktig arbeid for å styrke kvaliteten i barnehagetilbudet.

Vi skal gi alle barn gode forutsetninger for å lykkes i livet, og språk er en grunnleggende nøkkel til dette. Gjennom språk får barn mulighet til å uttrykke tanker, følelser og behov, delta aktivt i lek og samspill, og utvikle vennskap og tilhørighet i fellesskapet. Språk og relasjoner er tett sammenvevd - gjennom vennskap utvikles språket, og gjennom språket skapes vennskap. Begge deler er avgjørende for barns trivsel, utvikling og livsmestring i barnehagen.

Gjennom språkprosjektet ønsker kommunen å gi alle barn likeverdige muligheter til å utvikle sitt språk, styrke deres kommunikative ferdigheter og legge et godt grunnlag for videre læring og en trygg skolestart.

Prosjektet omfatter flere delområder, blant annet:

- **Bruk av ASK (Alternativ og Supplerende Kommunikasjon)** – for å sikre at alle barn har mulighet til å uttrykke seg, uavhengig av språklige forutsetninger.
- **Felles skolestarterplan** – for å gi barna en helhetlig og trygg overgang til skolen, med særlig vekt på språk, vennskap og mestring.
- **Språk og motorikk** – henger tett sammen, og utvikling på det ene området støtter utviklingen på det andre.

Bakgrunn for valg av satsingsområde

Forskning viser at barns språklige ferdigheter allerede i fireårsalderen har stor betydning for hvordan de klarer seg videre i utdanning, arbeid og sosialt liv. Tidlige språklige utfordringer kan få konsekvenser både for læring, sosial deltakelse og psykososial trivsel dersom de ikke blir fanget opp og fulgt opp tidlig. I barnehagene ser vi at flere barn strever med språklige og sosiale ferdigheter allerede i tidlig alder, og at forskjellene mellom barn kan øke over tid, særlig ved overgang til skole. Dette kan påvirke barnas mulighet til å delta i lek og fellesskap, etablere vennskap og oppleve mestring i hverdagen. Med satsingsområdet «Trygg i språk – trygg i verden» ønsker Nordre Follo kommune å møte disse utfordringene gjennom et systematisk, langsiktig og kunnskapsbasert arbeid med språk i barnehagen.

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

3.2. Andre overordnede satsinger for barnehage

De kommunale barnehagene jobber med flere felles temaer gjennom året, i tillegg til egne tiltak, mål og satsinger.

3.2.1. Inkluderende fellesskap

Inkluderende fellesskap har vært et overordnet satsingsområde i alle barnehagene og skolene i kommunen over flere år. Ifølge barnehageloven skal alle barn ha et trygt og godt barnehagemiljø, og barnehagen har plikt til å arbeide for et leke- og læringsmiljø, der alle barn er inkludert i gruppefellesskapet. Ansatte har plikt til å følge med på hva som skjer i miljøet og skal aktivt gripe inn hvis de ser at barn opplever krenkelser fra andre barn eller andre ansatte.

Les mer på kommunens nettside

- [Plan for å fremme trygt og godt barnehagemiljø](#)

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

3.2.2. Vold i nære relasjoner – barnehagens arbeid med kropp, seksualitet og grenser.

Barn skal få kunnskap om tema kropp, seksualitet og grenser som gjør at de både tør og har et språk til å fortelle om vold og seksuelle overgrep så tidlig som mulig. Personalet skal være trygge omsorgspersoner og aktivt til stede for å fange opp barns signaler og uttrykk. Dette arbeidet skal sees i sammenheng med innsatsområdet «*Se meg - hele meg*», overordnet plan «*Vold i nære relasjoner*» og progresjonsplan for barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep.

Arbeidet er delt opp i fire underpunkter:

- Forebygge
- Avdekke
- Håndtere
- Ivareta

Les mer på kommunens nettside

- [Vold i nære relasjoner](#)

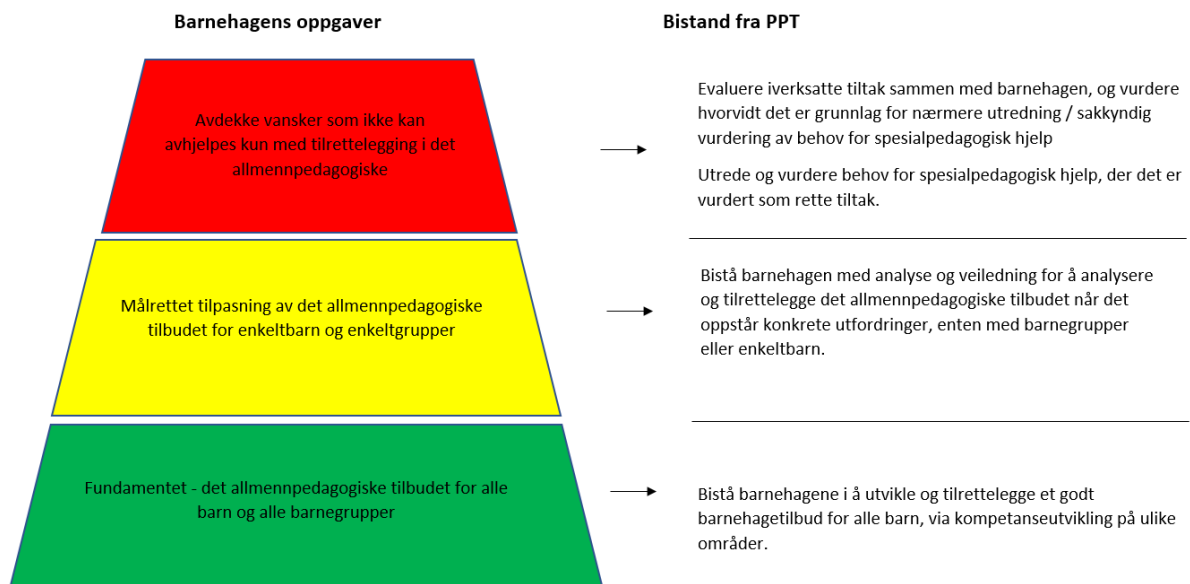
- Nordre Follo kommunes progresjonsplan: [Progresjonsplan for barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep - Compilo](#)

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

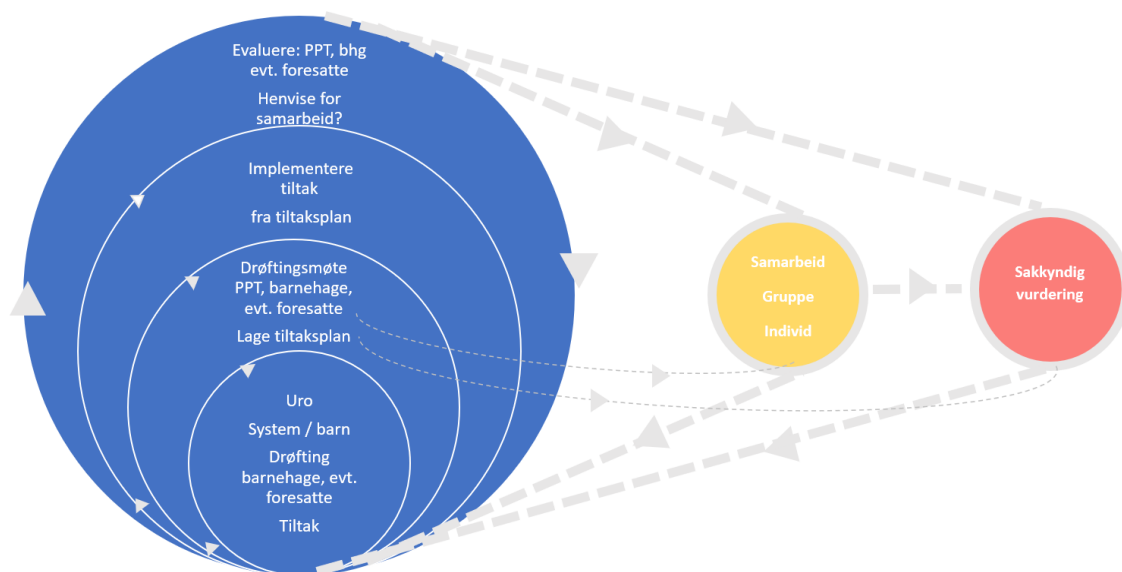
3.2.3. Samarbeidsmodellen

Samarbeidsmodellen er laget med utgangspunkt i samarbeidet barnehagene har med Pedagogisk psykologiske tjeneste og tanken om at vi er «*laget rundt barnet*». Dette arbeidet skal sees i sammenheng med innsatsområdene «*Riktig innsats tidlig nok*», «*Foreldrene som ressurs*» og «*Inkluderende fellesskap*». Målet med samarbeidsmodellen er å sikre at barn får rett hjelp til rett tid, og at barnehagene har et solid allmennpedagogisk fundament som sikrer et inkluderende fellesskap for alle barn, uavhengig av behov og forutsetninger. Modellen skisserer hensiktsmessige og gode rutiner for samarbeid mellom barnehage og PPT, samt hvordan samarbeidet skal bidra til å videreutvikle tjenestene.

En samlet oversikt over samarbeidet mellom barnehage og PPT, kan skisseres ved å ta utgangspunkt i tre nivåer:

Innholdet i selve samarbeidsmodellen vises her:

Les mer

- [Samarbeidsmodellen - Oppvekst og læring](#)

3.2.4. Trafikksikker barnehage

I samarbeid med Trygg trafikk og trygge lokalsamfunn har Nordre Follo kommune blitt resertifisert som trafikksikker kommune. Barnehagene bidrar i dette arbeidet og samarbeider tett med foreldrene om trafikksikkerhet rundt barnehagen. Barnas trafikkopplæring integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet i barnehagen.

Les mer på

- [Trygg trafikk](#)

4. Barnehagens satsingsområder

I tråd med Nordre Follo kommunes nye satsingsområde «Trygg i språk – trygg i verden» skal vi arbeide systematisk og helhetlig med barns språkutvikling gjennom hele barnehagedagen. Vårt mål er å **skape et rikt og inkluderende språkmiljø** der alle barn får mulighet til å utvikle sitt språk, oppleve mestring og delta aktivt i lek og samspill.

Språkarbeidet skal være integrert i alle hverdagssituasjoner. Personalet skal være bevisste språkmodeller som setter ord på handlinger, utvider barnas ytringer og legger til rette for gode samtaler. I rutinesituasjoner som måltid, påkledning og stell skal vi jobbe aktivt med begreper, turtaking og dialog. Vi må gi barna tid og rom til å uttrykke seg, og møte deres initiativ med anerkjennelse og støtte.

Leken har en sentral plass i språkutviklingen. Personalet deltar aktivt i barns lek, støtter samspill og bidrar til å inkludere alle barn i lekefellesskapet. Vi skal hjelpe barna med språklige strategier for deltakelse, som å ta kontakt, uttrykke ønsker og løse konflikter. Gjennom lek utvikles både språk og relasjoner, som igjen er grunnlaget for trivsel og tilhørighet.

Vi skal arbeide systematisk med språkstimulering gjennom høytlesning, samtaler, rim, regler, sang og begrepslæring. Vi bruker bøker aktivt, ikke bare til høytlesning, men som utgangspunkt for dialog, undring og gjenfortelling. Gjennom tema- og prosjektarbeid, og varierte aktiviteter, vil vi gi barna erfaringer som utvider deres ordforråd og språkforståelse.

Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) skal bli en naturlig del av vårt språkarbeid. Ved å benytte tegn-til-tale, bilder og visuelle støttesystemer (f.eks. dagstavle, bildesneller, konkreter), skal vi sikre at alle barn har mulighet til å uttrykke seg og forstå det som skjer rundt dem. ASK fremmer kommunikasjon, medvirkning og inkludering, og bidrar til at alle barn får likeverdige muligheter til å delta i fellesskapet.

Fysisk bevegelse er viktig for språkutvikling og læring, fordi sanseinntrykk styrker hjernens evne til å koble ord, betydning og handling. Det er en tydelig sammenheng mellom kropp og språk. Gjennom bevegelseslek, sangleker og kroppslig aktivitet styrker vi både barns motoriske og språklige utvikling.

Personalet skal observere og følge med på barnas språkutvikling, og sette inn tidlig innsats ved behov. Vi skal samarbeide tett med foresatte for å støtte barnas språkutvikling, og dele kunnskap og erfaringer om hvordan språk kan stimuleres både i barnehagen og hjemme.

Gjennom dette arbeidet skal vi bidra til at alle barn utvikler et funksjonelt språk, opplever mestring, etablerer vennskap og får et godt grunnlag for videre læring og overgang til skole.

Den nasjonale satsingen «Sammen om lesing – leselyststrategien 2024–2030» har som mål å styrke barns leselyst, språk og leseferdigheter gjennom blant annet økt tilgang til litteratur og

bedre litteraturformidling. Barnehagen er en viktig del av dette arbeidet, fordi grunnlaget for lesing legges tidlig gjennom språk, samspill og gode opplevelser med bøker.

Kjennetegn hos barna:

- Barna uttrykker tanker, følelser og behov med kropp, ord og tegn
- Barna lytter til hverandre
- Barna tar initiativ til språklig kontakt med barn og voksne
- Barna deltar aktivt i lek og samspill med hverandre
- Barna viser forståelse for ord, begreper og enkle beskjeder
- Barna bruker språket i lek, fantasi og problemløsning

Kjennetegn hos personalet:

- Personalet setter ord på barnas opplevelser, handlinger og følelser
- Personalet bruker språket aktivt i alle hverdagssituasjoner
- Personalet videreutvikler barnas begrepsforståelse og utvider deres ordforråd.
- Personalet bruker tegn og visuell støtte for å inkludere alle barn
- Personalet stiller åpne spørsmål og inviterer til samtale og undring
- Personalet senker sitt eget taletempo i dialog med barn
- Personalet lytter og gir barnet tid til å uttrykke seg
- Personalet tilpasser språket til barnas alder og modenhet
- Personalet synliggjør det språklige og kulturelle mangfoldet

Les mer om barnehagens tiltak under punkt 5.7. *Kommunikasjon og språk* og punkt 5.8.

Barnehagens fagområder hvor barnehagen har tiltak på *Fagområdet kommunikasjon, språk og tekst*.

5. Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen.

I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. (Rammeplanen 2017, side 19)

5.1. Barnehagens mandat og verdigrunnlag

Barnehageloven og rammeplan for barnehage beskriver barnehagens innhold og oppgaver og hvilket verdigrunnlag barnehagen skal bygge på. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, respekt for menneskeverdet og natur, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet. Dette er verdier som er forankret i menneskerettighetene og internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til.

Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling og likeverd, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Rammeplanen beskriver hvordan barnehagen kan legge til rette for å skape gode verdier, normer og holdninger som gir barn kunnskap om livssynsmangfold, kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer. Barna skal få kjennskap og hjelp til å se at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på via fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike livssyn og levesett. Barnehagen skal bidra til å utvikle barns interesse og respekt for hverandre og forstå verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Barnehagen har markeringer som representerer mangfoldet i barnegruppa og samfunnet. Det kan være religiøse høytider og tradisjoner som er aktuelle; eksempelvis Pride, nasjonaldager, Halloween og karneval. Markeringer må sees i lys av samfunnsutviklingen og kulturelle endringer som barnehagen må forholde seg til.

5.2. Omsorg

Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger. (Rammeplanen 2017, side 19)

Barnehagens tiltak:

- Personalet møter barna med varme og et åpent sinn
- Personalet er sensitive og imøtekommende for barnas behov, både individuelt og i gruppe
- Personalet er aktivt tilstedeværende sammen med barna i lek og aktiviteter
- Personalet skaper trygghet gjennom gode rutiner, fast dagsrytme og ukeplan

- Personalet legger til rette for barnas mestringsopplevelser

5.3. Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre. (Rammeplanen 2017, side 20)

Barnehagens tiltak:

- Personalet anerkjenner barndommens egenverdi ved å tilrettelegge for lek
- Personalet veileder og støtter barna i deres samspill med hverandre, og er delaktige i lek og aktiviteter
- Personalet bruker lek som den viktigste arenaen for å fremme sosial kompetanse og språklig utvikling
- Personalet introduserer felles temaer til inspirasjon for lek
- Personalet tilrettelegger barnehagens inne- og uterom til inspirasjon for lek

5.4. Danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap.

Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. (Rammeplanen 2017, side 21)

Barnehagens tiltak:

- Personalet støtter barnas aktiviteter, engasjement og deltakelse i fellesskapet
- Personalet synliggjør og verdsetter ulike behov, meninger og perspektiver
- Personalet utfordrer barnas tenkning, og inviterer dem inn i utforskende samtaler
- Personalet synliggjør og fremhever mangfold og ulikhet som er positiv kvalitet
- Personalet og barna samarbeider om felles samspillsregler for avdelingen

5.5. Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. (Rammeplanen 2017, side 22)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er bevisste på at barnas læring skjer gjennom lek og i alle hverdagssituasjoner, og i samspill med andre
- Personalet legger til rette for opplevelser og erfaringer som gir mestring
- Personalet er støttende og undrende i refleksjoner og samtaler med barn
- Personalet legger til rette for progresjon i barnas individuelle utvikling

5.6. Vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare og være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. (Rammeplanen 2017, s. 22)

Barnehagens tiltak:

- Personalet arbeider i tråd med barnehagens plan for trygt og godt barnehagemiljø
- Personalet legger til rette for vennskap og møtearenaer på tvers av alder og kjønn
- Personalet deler barna inn i mindre grupper for å tilrettelegge for lek og vennskap
- Personalet veileder barna i lek og samspill med andre barn

Les mer på kommunens nettside

- [Plan for å fremme trygt og godt barnehagemiljø](#)

5.7. Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. (Rammeplanen 2017, side 23)

Barnehagens tiltak:

- Personalet legger til rette for et rikt og variert språkmiljø
- Personalet legger til rette for at barna får uttrykke følelser, tanker og erfaringer
- Personalet legger til rette for at barna møter et mangfold av tekster og fortellinger
- Personalet legger til rette for at barna utvikler interesse for bøker, språk og kommunikasjon
- Personalet legger til rette for at barna opplever glede ved høytlesning, sang og samtale

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

5.8. Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. (Rammeplanen 2017, side 47). Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle

kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktivitet. (Rammeplanen 2017, side 47)

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Barnehagens tiltak:

- Personalet skal legge til rette for daglig dialogisk lesing i små grupper der barna får samtale, undre seg, gjenfortelle og bruke egne erfaringer aktivt
- Personalet skal legge til rette for bevegelses- og uteaktiviteter der barna får utfordre motorikk, samarbeid og glede ved fysisk aktivitet, samt samtaler om kropp, helse og kosthold
- Personalet skal legge til rette for åpne kreative aktiviteter med ulike materialer, musikk, drama og forming hvor barna får uttrykke tanker, følelser og fantasi.
- Personalet skal legge til rette for ukentlige turdager og utforskning i naturen hvor barna observerer, undersøker, eksperimenterer og lærer om bærekraft og miljøvern
- Personalet skal bruke hverdagsaktiviteter og lek til å utforske telling, sortering, mønster, former og romforståelse gjennom konkrete erfaringer
- Personalet skal skape rom for undring og refleksjon gjennom samtaler om følelser, vennskap, ulikheter, høytider og spørsmål barna er opptatt av
- Personalet skal ta med barna på turer i nærmiljøet og gi dem medvirkning i barnehagehverdagen slik at de opplever tilhørighet, demokrati og fellesskap

6. Medvirkning

6.1. Barns medvirkning og barns rett til å bli hørt

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for - og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3.

Når barnehagen og personalet tar avgjørelser eller handler på en måte som påvirker barn, skal det beste for barnet være et grunnleggende hensyn. Det gjelder også i spørsmål knyttet til barnets barnehagemiljø. Barnets egen mening og retten barnet har til å bli hørt er sentralt i vurderingen, jf. Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (Rammeplanen 2017, side 27)

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

Barnehagens tiltak:

- Personalet legger til rette for demokratiske prosesser i samarbeid med barna
- Personalet gir barna mulighet til å påvirke sin egen hverdag
- Personalet ser, lytter til og følger opp barnas initiativ
- Personalet tilpasser rutiner og aktiviteter i forhold til barnas alder, forutsetninger og erfaringer
- Personalet planlegger og evaluerer hverdagen sammen med barna

Kommunen har retningslinjer for hvordan barn og unge skal kunne medvirke i planarbeid.

Handlingsplan – demokrati for barn og unge, ble vedtatt i kommunestyret mai 2022. Et av tiltakene i planen var at kommunikasjonsavdelingen skulle utvikle et symbol som skal brukes i alle kommunens planer, hvor barn og ungdom har medvirket.

Les mer på kommunens nettside

- [Handlingsplan Demokrati for barn og unge](#)

6.2. Foreldres medvirkning

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Barnas og foreldrenes medvirkning skal være en viktig del av planleggingsarbeidet i barnehagen. Personalet må lytte til barnas interesser, erfaringer og initiativ, og bruke dette som grunnlag for videre aktiviteter, temaer og prosjekter. Gjennom observasjon, samtaler og deltakelse i lek får personalet innsikt i hva barna er opptatt av, slik at innholdet i barnehagen oppleves meningsfullt og relevant for barna.

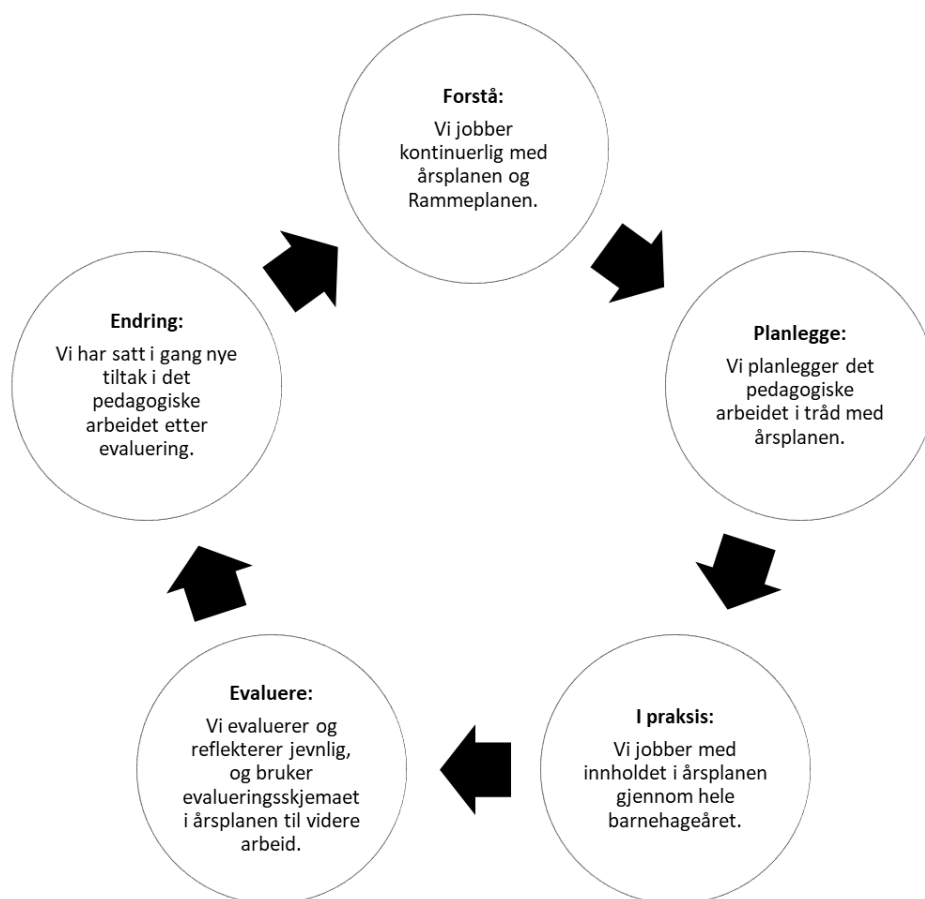
Foreldrene skal også få mulighet til å påvirke barnehagens innhold og arbeid. Dette kan skje gjennom daglig dialog, foreldresamtaler, foreldremøter, spørreundersøkelser og i samarbeid med SU og foreldrerådet. Når foreldrene kommer med innspill, erfaringer og ønsker, bidrar det til et tettere samarbeid mellom hjem og barnehage, og til at barnas behov blir bedre ivaretatt.

Barnehagen skal samtidig arbeide systematisk med å vurdere sitt pedagogiske arbeid. Personalet må reflektere over egen praksis og evaluere om arbeidet støtter barnas trivsel, utvikling, læring og medvirkning i tråd med Rammeplanen. Observasjon, dokumentasjon og

refleksjon i personalgruppen er viktige verktøy i dette arbeidet. Gjennom jevnlig vurdering kan barnehagen utvikle praksisen sin, gjøre nødvendige endringer og sikre et godt pedagogisk tilbud for alle barn.

7. Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og dannings og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen. (Rammeplanen 2017, side 43)

Prosjekterende arbeidsmåte og smågrupper

Vi arbeider prosjekterende med utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesse og initiativ. Dette gjenspeiler vårt syn på barn som kompetente og aktive i egen læring. Vi gir rom for fordypning over tid gjennom lek, utforsking og felles refleksjon. Personalet undrer seg sammen med barna og legger til rette for at de får undersøke, stille spørsmål og utvikle ny forståelse gjennom erfaringer og samspill.

I arbeidet veksler personalet mellom å gå foran, ved siden av og bak barna – ved å inspirere, delta og observere. Vi bruker pedagogisk dokumentasjon for å synliggjøre barnas læringsprosesser og for å reflektere over videre utvikling av praksis.

Vi organiserer store deler av dagen i smågrupper. Dette gir bedre mulighet for ro, konsentrasjon og fordypning i lek og aktiviteter. Smågrupper legger til rette for styrking av relasjoner, vennskap og samarbeid, og gir det enkelte barnet større mulighet til å bli sett, hørt og delta aktivt i fellesskapet.

7.1. Planlegge

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre. (Rammeplanen 2017, side 37)

Barnehagens tiltak:

- Personalet planlegger i ulike møtearenaer, og i avsatt planleggingstid
- Personalet planlegger aktiviteter ut fra barnegruppens alder, behov og interesser
- Personalet planlegger ut fra gjeldende planverk

7.2. Vurdere

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017, side 38)

Barnehagens tiltak:

- Personalet vurderer egen praksis opp mot planverk
- Personalet vurderer barnas trivsel og utvikling gjennom observasjoner og samtaler med foreldrene
- Personalet benytter kvalitetskjennetegn for å vurdere egen praksis

7.3. Dokumentere

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017, side 39)

Barnehagens tiltak:

- Personalet dokumenterer hverdagen gjennom informasjonsskriv og bilder
- Personalet benytter møter og planleggingsdager til refleksjon og dokumentasjon av måloppnåelse
- Personalet følger gjeldende regler for personvern (GDPR)

7.4. Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Rammeplanen 2017, side 44)

Barnehagens tiltak:

- Personalet bidrar til at barna får mestringsopplevelser og tilpassede utfordringer

- Personalet tilrettelegger for lek og aktiviteter i tråd med barnas utvikling, modenhet og alder

7.5. Digital praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. (Rammeplanen 2017, side 44)

Barnehagens tiltak:

- Personalet legger til rette for at barna utforsker og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer
- Personalet legger til rette for at barna får erfaringer med ulike verktøy

7.6. Kvalitetskjennetegn

Kvalitetskjennetegn er et refleksjonsverktøy som skal sikre at personalet jobber i tråd med Rammeplan for barnehagen. Den enkelte barnehage bruker kjennetegn som er tilpasset sine satsingsområder.

Nordre Follo kommune har laget kvalitetskjennetegn innenfor områdene nedenfor:

- [Barnehagens allmennpedagogiske arbeid](#)
- [Barnehagens arbeid med språkmiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med lekemiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med ledelse av barnegruppa](#)
- [Barnehagens arbeid med foreldresamarbeid](#)
- [Barnehagens arbeid med demokrati og medvirkning](#)
- [Barnehagens arbeid med trygg og inkluderende tilvenning](#)
- [Barnehagens arbeid med trygt og godt barnehagemiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep](#)
- [Barnehagens arbeid med å avdekke vold og seksuelle overgrep](#)
- [Barnehagens arbeid med digital praksis](#)

Kvalitetskjennetegnene og retningslinjer for hvordan ansatte skal benytte dem ligger i kommunens interne kvalitetssystem.

8. Overganger

Kommunen har utarbeidet et årshjul for overganger i opplæringsløpet. Hensikten med årshjulet er å legge til rette for trygge, tydelige og forutsigbare overganger i opplæringsløpet. Årshjulet angir rutiner i forbindelse med overgangene. Samarbeidet mellom de ulike virksomhetene skal preges av likeverdighet og bygge på prinsippet om at vi alle har noe å lære av hverandre. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger og avgjørelser, og barn har rett til å gi uttrykk for sitt syn i saker som gjelder dem selv.

Les mer: [Årshjul for overganger i opplæringsløpet - Compilo](#)

8.1. Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Personalet arrangerer foreldremøte for nye foreldre i forkant av oppstart
- Personalet tilpasser tilvenningen til hvert enkelt barn og familiens behov
- Pedagogene gjennomfører samtale med foreldrene i tilvenningstiden

8.2. Overganger internt i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Personalet gir barna god tid til å gjøre seg kjent med nye avdeling før oppstart

- Personalet har overføringssamtaler med ny avdeling for overføring av nødvendig informasjon

8.3. Overganger mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Pedagogene gjennomfører samtaler med barn og foreldre
- Styrer overfører nødvendig informasjon til skolen med foreldrenes samtykke
- Barnehagen gjennomfører vennskapsgrupper for barn i samme skolekrets

Les mer

- [Skolestarter plan - barnehage - Compilo](#)

9. Aktiviteter / Årshjul

Måned	Aktiviteter	Ferie og fridager
August	Tilvenning	13. og 14. august planleggingsdager Barnehagen er stengt
September	Foreldremøter mandag 14. og tirsdag 15. september Friluftts uke, uke 39	
Oktober	Foreldremøte 5-åringene tirsdag 6. oktober	Åpen barnehage i høstferien, uke 40
November		13. november planleggingsdag Barnehagen er stengt
Desember	Julelunsj 2. ev 9. desember Lucia 11. desember Nissefest 16. desember	24. desember – 3. januar julestengt Barnehagen er stengt
Januar	Vinteraktivitetsuke når det er snø i løpet av vinteren	
Februar	Markere Samenes nasjonaldag 5. februar Karneval fredag 26. Februar	Åpen barnehage i vinterferien
Mars	Marker Eid 8./9.mars Foreldremøter mandag 15. og tirsdag 16. mars Påskelunsj, uke 11 for barna	22. - 29. mars påskestengt Barnehagen er stengt
April	Dugnad for barna, uke 16	
Mai	17. mai markeres 14. mai	6. mai Kristi himmelfartsdag 7. mai planleggingsdag 17. mai nasjonaldagen Barnehagen stengt disse dagene
Juni	Foreldremøte for nye foreldre og overflytter 3. juni Sommeravslutning for barn og foreldre, tirsdag 8. juni Uke 24, besøksuke på ny avdeling for barn som skal overflyttes til ny avdeling etter sommerferien	21. juni planleggingsdag Barnehagen er stengt
Juli		Sommerstengt uke 28 og 29 Sommerbarnehage uke 30

10. Plan for vurdering

Barnehagens plan for vurdering omfatter både tiltakene for å nå målene i rammeplanen og barnehagens egne satsingsområder.

Tema:	Mål: Skape et rikt og inkluderende språkmiljø
Metode:	Kjennetegn Egenrefleksjon og refleksjon i grupper Dokumentasjon
Tid:	November - 26 og mai - 27
Ansvarlig:	Alle ansatte
Rapportering:	Månedsbrev Avdelingsmøter Fagmøter, personalmøter, plandager Foreldresamtaler, foreldremøter

Tema:	ASK – tegn-til-tale og visuelle avdelinger
Metode:	Egenrefleksjon og refleksjon i grupper Dokumentasjon
Tid:	November - 26 og mai - 27
Ansvarlig:	Pedagogisk leder organiserer avdelingens evaluering
Rapportering:	Avdelingsmøter Fagmøter, personalmøter, plandager

Tema:	Implementering av skolestarterplan
Metode:	Refleksjon i grupper
Tid:	Juni - 27
Ansvarlig:	Styrer og pedagogisk leder
Rapportering:	Fagmøter, personalmøter, plandager

11. Kilder og referanser

[Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#)

[Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver - Lovdata](#)

[Økonomi- og handlingsplan 2026 - 2029](#)

[Nordre Follo kommune - Kommuneplanen](#)

[Nordre Follo kommune - Vold i nære relasjoner](#)

[Nordre Follo kommune - Barnehagemiljø](#)

[Handlingsplan Demokrati for barn og unge](#)

[Årshjul for overganger i opplæringsløpet](#)

[Samarbeidsmodellen - Oppvekst og læring](#)

[Plan for helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge i Nordre Follo](#)

[For barnehagene i kommunen - Trygg Trafikk](#)

[Årsplan | udir.no](#)